

A L L E P A A R D E N

hebben aan de wedstrijd deelgenomen

een zalige allerzielen

vele allerzielendagen verlopen zielig wij hebben ze dit jaar met heel onze familie zalig gemaakt

een voorzaat van ons
een zekere jaak verstylen
steenhouwer van beroep
beklom op allerzielen 1864
voor een weddenschap om een borrel heel de onzelvevrouwetoren van antwerpen
en dat nog wel langs buiten gewoon van koleire
omdat hij op die feestdag moest werken
zijn kleindochter
marguerite verstylen (94)

hoorde van haar vader
steenhouwer karel
het hele levensverhaal en noteerde het

zo kwam het idee om samen met haar dit gebeuren eens fier-geamuseerd te vieren
door alle verstylen bijeen te brengen
zowel in ruimte als in tijd

we hadden de fraaie kerkmeesterszaal van de kathedraal ter beschikking gekregen en van heinde en verre kwamen ze binnen:
alle nu nog levende verre of nabije familieleden

niet enkel in de ruimte
maar ook in de tijd kwamen we bijeen:

schepene lucas verstylen uit herentals ooit gedood door de spaanse bezetter & "by witte baer begraven"
begijnhospastoor philippus verstylen van lier
die in het midden van de kerk begraven ligt
zadelmaker-dirigent adriaan verstylen
die door de pastoor van herentals zijn vrouwde kerk werd uitgestuurd omdat zijn muziek hem te modern in de oren klonk
maar die meelevend door het hele koor gevolgd werd
& door heel het orkest met instrumenten en al
& dan deze negentienjarige jaak die onder toejuichingen

van honderden verbaasd-toegestroomde sinjoren op één been de torenhaan deed draaien
& daarbij een vergulde veer van de staart afbrak
die beneden terecht kwam met dreigend politieoptreden voor gevolg
zodat jaak in de haven op een schip de vlucht nam naar amerika waar hij als vrijwilliger onder een valse naam deelnam aan de burgeroorlog aldaar

(vervolg volgende week)

LUC VERSTYLEN

490

God (Vijfde vervolg)

In de Bijbel kan de 'hand Gods' - in de vertalingen van het Oude Testament staat gewoonlijk HEER in de plaats van God of Jahwe - twee betekenissen hebben. Ofwel is het de straffende hand, de straffende God, ofwel de helpende hand, de helpende God. In dit laatste geval staat meestal 'rechterhand' in plaats van 'hand'.

Doelend op de vijfde plaag van Egypte zegt de tekst: '...zal de HEER in alle hevigheid de pest laten uitbreken onder uw vee, onder de paarden, ezels, kamelen, runderen, schapen en geiten.' (Ex. 9,3) De Statenvertaling (1637): 'Zie, de hand des HEEREN zal zijn over uw vee, dat in het veld is, over de paarden, over de ezelen, over de kemelen, over de runderen, en over het klein vee, door een zeer zware pestilentie.'

Waar hij het heeft over 'De vreugden van het leven' zegt Prediker: 'Ik vestigde mijn aandacht op het volgende en heb het onderzocht: wat de wijzen en rechtvaardigen tot stand brengen, is in de hand van God. Ook hun liefde, ook hun haat. Geen mens kan in

de toekomst zien.' (Pr. 9,1) Ook in de psalmen komt de uitdrukking voor:

'Hoor, gejubel om de overwinning in de tenten van de rechtvaardigen: de rechterhand van de HEER doet machtige daden, de rechterhand van de HEER verheft mij, de rechterhand van de HEER doet machtige daden.' (Ps. 118,15-16)

In het boek *Wijsheid* krijgen de rechtvaardigen vooruitzicht op een zeer behoorlijk loon: 'De rechtvaardigen leven tot in eeuwigheid; de Heer zorgt voor hun loon, de Allerhoogste waakt over hun lot. Daarom ontvangen zij een schitterende kroon en een sierlijke diadeem uit de hand van de Heer. Hij beschermt hen met zijn rechterhand, achter het schild aan zijn arm zijn zij veilig.' (Wijs. 5,15-16)

Een man naar Gods hart

Samuel zegt tegen Saul: 'Maar nu zal uw koningschap niet standhouden. De HEER zal een man naar zijn hart

zoeken en hém aanstellen tot vorst over zijn volk, want u hebt u niet gehouden aan wat de HEER u bevolen heeft.' (1 Sam. 13,14) Op die profetie komt Paulus veel later terug: 'Toen stootte God hem [Saul] van de troon en maakte David koning, van wie hij getuigde: "In David, de zoon van Isai, heb ik een man naar mijn hart gevonden, die geheel naar mijn wil zal handelen." ' (Hand. 13,22)

Een man Gods

In sommige kringen slaat de uitdrukking 'een man Gods' op een mannelijk persoon uit de geestelijke stand. In de Bijbel is het de benaming voor iemand van wie men veronderstelt dat hij een bijzondere band met God heeft, zoals een profeet. Op de talrijke plaatsen waar in de Nieuwe Bijbelvertaling het begrip 'godsmen' staat, heeft de Statenvertaling: 'Man Gods'; de benaming komt vooral voor in de boeken 1 en 2 *Koningen*.

BART MESOTTEN

MIJN NAAM IS

Sara – Sarah – Saartje

Sara is een Bijbelse naam, in ons landje de laatste jaren ook zeer geregeld te horen in de lieflijke vorm Saartje, ook al is laatstgenoemde variant al zeer lang ingeburgerd. In september 1633 hield Vondel een lijkklacht voor zijn dochter Saartje, „de vreught van de buurt”. Zijn tweede kindje was genaamd naar zijn moeder Sara. Overigens hadden Joost van den Vondel en zijn vrouw Mayke de Wolff het jaar voordien ook al hun zoontje Constantijntje, „zalig Kijntje”, vóór z'n eerste levensjaar verloren. Hun oudste zoon Joost stierf in 1659 op weg naar India. Sara, van het Hebreeuws Sarah, betekent vorstin.

De bekendste heilige Sara is natuurlijk Abrahams echtgenote. Zij diende haar oorspronkelijke naam Sarai te veranderen in Sara, toen haar ondanks haar gezegende leeftijd van negentig (!) de geboorte van een zoon, Isaak, werd aangekondigd. Vanaf Abrahams roeping in Ur der Chaldeeën tot zijn dood in het land Kanaän deelde Sarai alle lotgevallen van haar man. In de Bijbel worden slechts die episodes aangehaald die betrekking hebben op de vorming van het godsvolk en waarin Abrahams vrouw instrument was van Gods beloften.

Wegens haar uitzonderlijke schoonheid werd Sarai tweemaal geschaakt, eerst door de farao en vervolgens door Abimelech, de koning van Gerar, maar telkens beschermde God haar eer. Volgens Genesis 16 schonk Sarai haar dienstmeid Hagar aan haar man Abram, omdat hij bij haar geen kinderen kon krijgen. Nadat Hagar zwanger was geworden, verloor deze haar respect voor Sarai, omdat zij Abram wel een kind kon geven en Sarai niet. Sarai stuurde Hagar daarom weg naar de woestijn. Volgens Genesis werd ze daar door een engel gevonden vlakbij een bron. Nadat Hagar op verzoek van de engel weer was teruggekeerd naar Abram (inmiddels Abraham geheten) en Sarai (inmiddels Sara) kreeg ze haar zoon Ismaël, wat 'God luistert' betekent.

Bij het bijna-offer van Isaak door z'n vader op de berg Moria wordt Sara echter niet genoemd, ook al kun je ervan uitgaan dat ze zwaar heeft geleden onder de test. De heiligheid in het Oud Verbond is niet die van het Nieuwe Verbond, en ondanks haar zwakheden wordt Sara onder de heiligen gerekend. De heilige Petrus prijst haar vanwege haar godsvertrouwen en

gehoorzaamheid aan Abraham (Eerste Brief van Petrus 3, 5-6). Ook de Hebreeënbrieff (11, 11) roemt Sara om haar geloof, en Sint-Paulus (Brief aan de Romeinen 4, 19 – 9,9 en Brief aan de Galaten 4, 21-23) past de verhouding Hagar-Sara toe op de wet en het geloof in Christus. Sara's feestdag is 19 augustus.

Een heilige Sara zou in Antiochië de echtgenote zijn geweest van een Socrates (niet te verwarren met de grote Griekse filosoof), een christen die een hoge functie bekleedde in het keizerlijk legioen van Diocletianus. Socrates werd echter afvallig toen de christenvervolgingen de kop opstaken, maar zijn echtgenote Sara bleef trouw aan het geloof. Ze waagde zelfs de oversteek van de Middellandse Zee om in Alexandrië haar twee zonen te laten dopen. Toen hun schip onderweg in een orkaan verzeilde, maakte zij volgens de overlevering met haar eigen bloed het kruisteken op het voorhoofd en het hart van haar kinderen en doopte hen driemaal in het zeewater onder aanroeping van de heilige Drie-eenheid. En zie, de wind ging liggen en het gezelschap bereikte ongeschonden Egypte.

Toen Sara haar kinderen te Alexandrië door bisschop Petrus (300-310) wilde laten dopen, veranderde volgens de overlevering het doopwater telkens in ijs. Zij vertelde de bisschop haar belevenissen en deze bevestigde dat ze haar zoons geldig had gedoopt. Terug in Antiochië, biechte Sara haar avontuur op aan haar man, die het op zijn beurt meedeelde aan keizer Diocletianus. Sara werd prompt opgepakt en ondervraagd. Aangezien ze de lippen stijf op elkaar hield, werd ze op 's keizers bevel en met haar kinderen levend verbrand. Haar gedenkdag is 20 april. Het verhaal is merkwaardig, omdat het de geldigheid van het doopsel door een leek bevestigt.

Een heilige Sara was gedurende ruim zestig jaar kluiszouster aan de Nijloever tussen Pelusium en Skete in Egypte. Wegens haar wijsheid noemden de andere kluiszousters haar 'moeder'. Dertien jaar lang streed ze met de duivel, die uiteindelijk moest toegeven: „Jij hebt me overwonnen.” Maar Sara zou hebben geantwoord: „Niet ik, maar Christus heeft overwonnen.” Zij stierf in de vierde eeuw. Haar feestdag wordt gevierd op 13 juli.

UIT DEN GROOTEN VOLKSKALENDER VAN PAUL VAN ZUMMEREN

Soms heeft de grote volkskalender het niet alleen over het weer, maar ook over de volks-geneeskunde. Zondag is zo'n dag en vooral diegenen die problemen zouden hebben met huiduitslag, moeten het volgende maar eens goed lezen.

Op 25 november a.s. is het de feestdag van de heilige Katarina van Alexandrië. Zij is de schutpatrones die je moet aanroepen bij huiduitslag. Eén van de vormen van huiduitslag die die dag vooral aandacht krijgt, is het zogenaamde katarinawiel, zo genoemd omwille van de legende die het verhaal doet over de dood van deze volksheilige. Daarbij wordt verteld hoe beulen destijds Katarina wilden folteren door haar op een rad met scherpe spijkerpunten te leggen. Toen ze goed en wel wilden beginnen, brak dat foltertuig.

Katarina moet toch wel erg populair zijn geweest in onze Vlaamse contreien. Zo werd ze bijvoorbeeld aangesteld tot patrones van alle wiel- en wagenmakers. Natuurlijk zat de legende van haar marteling daar voor een groot deel tussen. Daarnaast is ze ook patrones geworden van de pottenbakkers en daar vind ik verder geen verklaring voor. Bovendien is ze patrones van de barbiers, van de spinsters en van jonge meisjes die in zogenaamde modehuizen werken, naaisters dus. Katarina cumuleerde fameus want zij is ook de patrones van de wijsgeren, van de toneelspelers, de rederijkers en de redenaars.

Nu moet ik Katarina toch ook nog even situeren in de volksweerkunde want op haar naam staan er heel wat dagweerspreuken. De meeste spreuken beweren dat het zondag zou moeten sneeuwen of toch dat het zondag minstens winters zou moeten worden:

MET SINTE-KATRIEN IS D'EERSTE SNEEUW TE ZIEN

En dan nog een bericht voor de boeren. Mocht u op dit ogenblik nog koeien buiten in de wei hebben, dan wordt het nu toch wel de hoogste tijd om die dieren naar hun stallen te brengen:

MET SINTE-KATRIJN, MOETEN DE KOEIEN AAN DE LIJN

KRISTIEN VAN ZUMMEREN